

SXEDIO.Q47

12.8.1992: Ο ΜΠΟΥΤΡΟΣ ΓΚΑΛΙ ΚΑΛΕΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΗΓΕΤΕΣ ΣΕ ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΓΥΡΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ ΕΝΩ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΤΑΙ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΟΤΙ ΟΙ ΔΥΟ ΗΓΕΤΕΣ ΑΠΟΔΕΧΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΗΓΕΙΡΕ Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης των εκ του σύνεγγυς συνομιλιών στη Νέα Υόρκη με τον Πρόεδρο Βασιλείου υπό τη αιγίδα του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών Μπούτρος Γκάλι, τον Ιούλιο του **1992**, ο Ραούφ Ντενκτάς συνέχισε να τηρεί αρνητική στάση και να δίνει τη "μάχη" για τη Μόρφου πολύ σκληρά.

Έτσι επέμενε να μη αποδέχεται μείωση της περιοχής που ήλεγχε με τη βοήθεια του Αττίλα και ιδιαίτερα την επιστροφή της Μόρφου και σε δήλωση του στις **31** Ιουλίου είπε ότι θεωρούσε το εδαφικό ως ενιαίο σύνολο με το συνταγματικό και επομένως αν τα δυο θέματα δεν παρουσιάζονταν ως πακέτο δεν θα έδινε ούτε και θα έπαιρνε τίποτα.

Ωστόσο το Συμβούλιο Ασφαλείας παρουσιάστηκε και πάλι ενωμένο και τα πέντε Μόνιμα Μέλη του Σώματος που συνήλθαν στις **30** Ιουλίου **1992**, στο πλαίσιο συζήτησης για την παγκόσμια ειρήνη, επαναβεβαίωσαν την απόλυτη υποστήριξη τους προς τους χειρισμούς του Γενικού Γραμματέα και των συνεργατών του.

Αυτό που συνέβη στην ίδια συνεδρία ήταν και η υποστήριξη των χειρισμών και από άλλα μέλη του Συμβουλίου όπως της Ινδίας, του Ισημερινού και της Βενεζουέλας που ευθυγραμμίστηκαν με το Μπούτρος Γκάλι.

Τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας τάσσονταν το ένα μετά το άλλο στο πλευρό του Γενικού Γραμματέα και η θέση του Συμβουλίου ήταν ότι ο Χάρτης Γκάλι, που πρόβλεπε και επιστροφή της Αμμοχώστου,

αποτελούσε αναπόσπαστο τμήμα της Δέσμης Ιδεών και άρα ο Ντενκτάς έπρεπε να τον αποδεχθεί αν ήθελε πραγματικά πρόοδο στις συνομιλίες και έναρξη της συζήτησης στο συνταγματικό.

Τά μέλη του Συμβουλίου εξουσιοδότησαν τον αμερικανό αντιπρόσωπο Τομ Πίκεριγκ να έλθει σε επαφή με την τουρκική πλευρά για να μεταφέρει τις αποφάσεις τους και όπως δήλωσε ο βρετανός αντιπρόσωπος Σερ Ντέιβιτ Χάνι ο Πίκεριγκ θα υπενθύμιζε τα σημεία που είχαν θέσει στην προηγούμενη συνάντηση τους οι πέντε με το Ντενκτάς ότι δηλαδή ο Χάρτης συνιστούσε αναπόσπαστο τμήμα στο εδαφικό και έπρεπε να τον αποδεχθεί για να προχωρήσει η συζήτηση στο συνταγματικό.

Στη συνεδρία αυτή του Συμβουλίου Ασφαλείας ο Γενικός Γραμματέας Μπούτρος Γκάλι χρησιμοποίησε σκληρή γλώσσα με την ελπίδα ότι θα έπειθε τελικά την τουρκική πλευρά να συμβιβασθεί.

Ο Μπούτρος Γκάλι είπε στο Συμβούλιο ότι το αδιέξοδο οφείλεται στην άρνηση του Ραούφ Ντενκτάς να δεχθεί παραχωρήσεις που συνεπάγονται, όπως είπε, μετακινήσεις πληθυσμού.

Είναι απαραίτητο είπε ο Γενικός Γραμματέας, σύμφωνα με ενημερωμένες πηγές των Ηνωμένων Εθνών που μετέδωσε ο απεσταμένος του Ρικ Γιάννης Καρεκλάς, όπως η τουρκική πλευρά πάρει το μήνυμα με τον πιο επίσημο τρόπο ότι δεν μπορεί να γίνει ανεκτή η τακτική Ντενκτάς. Διότι, πρόσθεσε, αν τελικά δεν υπάρξει πρόοδος, στο τέλος της διαδικασίας, όπως διαφαίνεται σήμερα, θα επανέλθουμε στο σημερινό στάτους κβο το οποίο είναι απαράδεκτο

Οι απόψεις του Συμβουλίου Ασφαλείας διαβιβάστηκαν τόσο στο Ντενκτάς όσο και στον παρατηρητή της τουρκικής Κυβέρνησης στη Νέα Υόρκη Τουγκάϋ Ουλούτσιεβικ.

Παράλληλες ενέργειες έγιναν επίσης και στην τουρκική Κυβέρνηση απ ευθείας από τις Ηνωμένες Πολιτείες με επιστολή του Υπουργού Εξωτερικών Τζαίημς Μπαϊΐκερ προς τον Τούρκο ομόλογο του Χικμέτ Τσιετιν.

Διπλωματικές πηγές στην έδρα των Ηνωμένων

Εθνών ανέφεραν ότι η επιστολή Μπαϊϊκερ ήταν γραμμένη σε αυστηρούς διπλωματικούς τόνους και αναφερόταν στην τακτική του Ντενκτάς στις συνομιλίες.

Ταυτόχρονα καλούσε την τουρκική Κυβέρνηση να ασκήσει ουσιαστικές πιέσεις για αποδοχή του χάρτη Γκάλι.

Ο κόμπος είχε φθάσει στο κτένι και ο Ντενκτάς δεχόταν πιέσεις από όλες τις πλευρές προκειμένου να πει το "ναι" για τη Μόρφου.

Πραγματικά ο Ντενκτάς αισθάνθηκε την πίεση πολύ έντονη και σε συνέντευξη του στην τουρκική τηλεόραση τα είπε και ξεθήμανε:

"Αυτό που συμβαίνει στη Νέα Υόρκη δεν είναι διαπραγματεύσεις, αλλά μάλλον προσπάθεια να επιβληθούν γεγονότα στην τουρκοκυπριακή πλευρά. Κανείς δεν δικαιούται να απαιτεί από μας να δώσουμε περισσότερα από όσα μπορούμε".

Παράπονα είχε και ο "Πρωθυπουργός" του Ντενκτάς Ντερβίς Ερογλου ο οποίος με δηλώσεις του στα κατεχόμενα ανέφερε ότι η μέθοδος που ακολουθεί ο Γενικός Γραμματέας στη Νέα Υόρκη ξεπέρασε προ πολλού τα όρια της αποστολής καλής θέλησης που επωμίσθηκε.

Είπε ακόμα ότι ο Γενικός Γραμματέας επιμένει να αφήνει εκτεθειμένη την τουρκοκυπριακή πλευρά σε πιέσεις και απειλές και να ζητεί παραχωρήσεις που να θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των τουρκοκυπρίων.

Τέλος είπε ότι η Δέσμη Ιδεών αποτελούσε ενιαίο σύνολο και δεν ήταν δυνατό να απομονώνονται ένα ή δυο σημεία.

Πραγματικά ο Ντενκτάς βρισκόταν όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε "στη γωνιά" αλλά παρά τις πιέσεις δεν έλεγε το "ναι" στο χάρτη.

Ο Πρόεδρος Βασιλείου είχε μείνει στην άκρη μέχρι να ξεκαθαρίσει το όλο θέμα με το Ραούφ Ντενκτάς και ενημερωνόταν στο παρασκήνιο, αλλά επίσημα, τόσο με επαφές του με τους αξιωματούχους των Ηνωμένων Εθνών όσο και τα μέλη του Συμβουλίου

Ασφαλείας.

Από δικής του πλευράς ο Πρόεδρος Βασιλείου θεωρούσε ως μεγάλη επιτυχία, έστω και αν ο Ντενκτάς δεν δέχθηκε να κάμει υποχωρήσεις, το γεγονός ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας κατέστησε σαφές ότι δεν θα δεχόταν το στάτους κβο που υπήρχε στην Κύπρο.

Ανέφερε σε δηλώσεις του στο ΡΙΚ στις 2 Αυγούστου:

"Αναμφίβολα με την έννοια του ότι η λύση δεν είναι κοντά μας και αν δεν φθάσουμε στην τελική λύση μπορούμε να λέμε ότι τίποτα δεν έγινε, μπορεί να πάρει ένας αυτή τη θέση. Αλλά από την άλλη μεριά πιστεύω ότι έχουμε πετύχει κάτι το πολύ σημαντικό, το οποίο θα είναι και καθοριστικό για τις μελλοντικές εξελίξεις για τη λύση του Κυπριακού. Και αυτό είναι ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας και η Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών έχουν κάνει ξεκάθαρο προς την τουρκική πλευρά ότι το λεγόμενο στάτους κβο, δηλαδή η σημερινή κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί. Δηλαδή, ότι δεν μπορεί να ακολουθείται η τακτική να οδηγούνται οι διαπραγματεύσεις στο αδιέξοδο σαν αποτέλεσμα δικής τους ευθύνης και, παρόλα αυτά, ούτε γάτα ούτε ζημιά, όπως λέμε. Αυτή τη φορά ύστερα από πολύ εντατική δουλειά, όπως πολύ σωστά το είπατε, έχει πλέον γίνει συνείδηση, θα έλεγα, της διεθνούς κοινής γνώμης ότι δεν μπορεί να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση.

Τις θέσεις που εξέθετε και στο Μπούτρος Γκάλι, τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας και στους άλλους διπλωμάτες με τους οποίους ερχόταν σε επαφή ο Πρόεδρος Βασιλείου εξέφρασε και δημόσια σε μια άλλη συνέντευξη του στο πρόγραμμα **AKTUALITE** του ΡΙΚ.

Στη συνέντευξη του αυτή απάντησε στους ισχυρισμούς του Ραούφ Ντενκτάς να μη δέχεται το χάρτη Γκάλι και με αυτό το σκεπτικό αναφέρθηκε και στα παρασκήνια που συνεχίζονταν στα Ηνωμένα Έθνη από τις 15 Ιουλίου χωρίς να σημειώνεται καμιά πρόοδος:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρόεδρε, έχουν περάσει δυο

εβδομάδες συνομιλιών εδώ στη Νέα Υόρκη και τίποτε δεν έχει επιτευχθεί μέχρι τη στιγμή αυτή. Ποιες οι εκτιμήσεις σας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Παρόλες τις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα και των πέντε Μονίμων Μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας, δυστυχώς δεν μπορέσαμε να προχωρήσουμε πέρα από τη συζήτηση του εδαφικού. Εκείνο που θα ήθελα να τονίσω είναι ότι ο Γενικός Γραμματέας μας είπε: Αυτές είναι οι προτάσεις μου που πρέπει να δεχθείτε σαν βάση και μετά μπορείτε να συζητήσετε για όλα. Και φυσικά η δέσμευση θα ισχύει μόνο αν συμφωνήσετε σ όλα τα θέματα.

Παρ όλο που θεωρούσαμε ότι η πρόταση αυτή ήταν πολύ ευνοϊκή για την τουρκοκυπριακή πλευρά αν λάβει ένας υπόψη όλα τα στοιχεία όπως το ότι δίδει πάνω από **50%** των ακτών στην τουρκοκυπριακή πολιτεία είπαμε ότι, παρ όλους τους ενδοιασμούς μας, είμαστε έτοιμοι να διαπραγματευθούμε με βάση το χάρτη που πρότεινε ο Γενικός Γραμματέας.

Ο κ. Ντενκτάς όχι απλώς αρνήθηκε, αλλά και καθυστέρησε συστηματικά την όλη διαδικασία με το να υποβάλλει πράγματα, τα οποία δεν ανταποκρίνονταν καν σ ότι έλεγε. Π.χ. έλεγε ότι υπέβαλλε χάρτη με **29%**, ενώ ήταν **32%**. Υστερα υπέβαλλε ξανά και ήταν **30%** κλπ. Είναι γεγονός ότι πράγματι έχουμε καθυστέρηση. Δεν μπορέσαμε να επιτελέσουμε πρόοδο, παρόλο που ξέρω ότι όλος ο λαός μας, Έλληνες και Τούρκοι της Κύπρου, θέλουν πρόοδο και θέλουν λύση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ένα από τα επιχειρήματα που προβάλλει ο Ντενκτάς είναι ότι δεν επιθυμεί εδαφικές παραχωρήσεις για να μην μετατρέψει όπως λέει, το ένα τέταρτο του τουρκοκυπριακού πληθυσμού σε πρόσφυγες και αυτό λέγεται πάντοτε σε συσχετισμό με την περιοχή Μόρφου.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Αυτό που λέει ο κ. Ντενκτάς περιέχει πολλές ανακρίβειες. Αλλά πρώτα πρώτα ας ξεκινήσω από αυτό που ονομάζει παραχωρήσεις. Παραχωρήσεις κάνει κάποιος από κάτι που του ανήκει. Κανένας δεν έδωσε στον κ. Ντενκτάς την περιοχή, η οποία

βρίσκεται τώρα υπό τον έλεγχο του τουρκικού στρατού, ως ιδιοκτησία του, ώστε να λέγει ότι κάνει παραχωρήσεις. Και αυτό το ξέρουν πολύ καλά πολλοί και οι Τουρκοκύπριοι και οι Ελληνοκύπριοι.

Αλλά ας δούμε παραπέρα. Λέει ότι αν δεχτεί θα μετατρέψει το ένα τέταρτο των Τουρκοκυπρίων ξανά σε πρόσφυγες. Πρώτα απ' όλα το σύνολο των Τουρκοκυπρίων που μετακινήθηκαν μετά το 1974 ανέρχεται περίπου σε 40,000-45,000 άτομα. Δεν είναι δυνατό όλοι αυτοί να ζουν σήμερα στη Μόρφου και στα άλλα χωριά, τα οποία σε περίπτωση που θα γινόταν αποδεκτός ο χάρτης Γκάλι, θα περνούσαν στην ελληνοκυπριακή διοίκηση. Εκδηλα λοιπόν ο κ. Ντενκτάς συνειδητά υπερβάλλει στους αριθμούς, στους οποίους αναφέρεται. Το να μιλά για προσφυγοποίηση ο κ. Ντενκτάς είναι προσβλητικό για όλους. Ο Τουρκοκύπριος που ζει π. χ. στη Μόρφου και ο οποίος μέσα στα πλαίσια της λύσης θα θέλει να φύγει από εκεί, πρώτ απ' όλα θα έχει επιλογή να πάει στο χωριό του ή στην πόλη που ζούσε, ιδιαίτερα αν είχε αξιόλογη περιουσία που σίγουρα σήμερα αξίζει πολύ περισσότερο απ' ο,τιδήποτε έχει στη διάθεση του αυτή τη στιγμή. Αλλά ας υποθέσουμε ότι δεν θέλει να πάει. Τότε θα μπορεί να πουλήσει την περιουσία του, που αξίζει δεκάδες, για να μην πω εκατοντάδες χιλιάδες λίρες.

Πέραν αυτού, εκείνο που λέμε εμείς είναι ότι η ομόσπονδη Κυβέρνηση θα είναι υπόχρεη να εξασφαλίσει σπίτι, όχι χειρότερο από εκείνο που έχει σήμερα, αλλά σίγουρα καλύτερο, στον κάθε τουρκοκύπριο, ο οποίος δεν θέλει να επιστρέψει. Εκτός αυτού θα βοηθηθεί και στο θέμα της εργασίας. Υπάρχουν σχέδια για να βοηθηθούν οι Τουρκοκύπριοι να δημιουργήσουν κήπους π.χ. εντατικής καλλιέργειας οπωρολαχανικών ή εσπεριδοειδών κ.λ.π., αλλά επίσης και στην κτηνοτροφία θα δοθούν δάνεια που θα βοηθήσουν τους τουρκοκυπρίους να δραστηριοποιηθούν σωστά. Η θα μπορούν να δουλέψουν στην ξενοδοχειακή βιομηχανία ή σε οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα.

Το αποτέλεσμα είναι ότι τα εισοδήματά τους θα

είναι τουλάχιστον διπλάσια μέσα σε ένα δυο χρόνια απ ό,τι είναι σήμερα. Άρα η αλήθεια είναι ότι οι Τουρκοκύπριοι όχι μόνο δεν θα θυματοποιηθούν, όπως μας επαναλαμβάνει ο κ. Ντενκτάς, συχνά, αλλά αντίθετα θα ωφεληθούν σημαντικά.

Πρώτο γιατί αν έχουν περιουσίες στη Λεμεσό, Πάφο, Λάρνακα ή οπουδήποτε αλλού, θα μπορούν ή να τις πάρουν πίσω ή να τις πουλήσουν και να πάρουν τα χρήματα.

Δεύτερο, θα πάρουν ένα καινούργιο σπίτι.

Τρίτο θα βοηθηθούν να δραστηριοποιηθούν και θα έχουν εισοδήματα πολύ μεγαλύτερα από τα σημερινά.

Πού βρίσκεται λοιπόν η θυματοποίηση. Αντίθετα θα έλεγα ότι θυματοποιούνται όσο η κατάσταση παραμένει όπως έχει σήμερα.

Μέχρι τις **5** Αυγούστου τα πράγματα δεν είχαν ξεκαθαρίσει και το σίγουρο ήταν ότι όλα οδηγούνταν προς ναυάγιο και έτσι ο Μπούτρος Γκάλι όρισε νέες συναντήσεις με τον Πρόεδρο Βασιλείου και το Ραούφ Ντενκτάς για τις έξη του μηνός.

Και σαν να μην έφθαναν όλα αυτά ο Ντενκτάς απείλησε το Συμβούλιο Ασφαλείας ότι αν επιρρίψει ευθύνες σε οποιαδήποτε από τις δυο πλευρές αυτό θα σήμαινε το τέλος των συνομιλιών.

Σε δηλώσεις του στην τουρκική τηλεόραση στις **6** Αυγούστου, λίγο πριν από την επόμενη συνάντηση του με το Μπούτρος Γκάλι ο Ντενκτάς είπε επίσης ότι η διαδικασία που ακολουθεί το Συμβούλιο Ασφαλείας είναι εσφαλμένη και ότι θα πρέπει να ακολουθηθεί διαδικασία νέας αξιολόγησης της κατάστασης.

Και οι νέες συναντήσεις δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα, αλλά ο Γενικός Γραμματέας για να ολοκληρώσει την εικόνα των απόψεων των δυο πλευρών σε αντιπαράθεση αλλά και στο συνταγματικό, αποφάσισε να συγκαλέσει κοινές συναντήσεις των δυο συνομιλητών για τις **12** και **13** Αυγούστου **1992**.

Μια εξήγηση στην ενέργεια αυτή του Γκάλι έδωσε ο Πρόεδρος του ΔΗΣΥ Γλαύκος Κληρίδης (**10.8**) ο οποίος βρισκόταν στην Νέα Υόρκη μαζί με τους άλλους

αρχηγούς των κομμάτων.

Ο Κληρίδης είπε στον ανταποκριτή του ΡΙΚ στη Νέα Υόρκη Αποστόλη Ζουπανιώτη ότι ο Γκάλι έκαμε την κίνηση αυτή για να απαντήσει σε τουρκικές διαμαρτυρίες ότι περιορίζεται στη διερεύνηση των θεμάτων για τα οποία ενδιαφέρεται η ελληνοκυπριακή πλευρά και αγνοεί τα θέματα για τα οποία ενδιαφέρεται η Τουρκοκυπριακή πλευρά.

Ο Γλαύκος Κληρίδης είπε ότι αν από τη συζήτηση διαφανεί ότι βρισκόμαστε σε ακτίνα συμφωνίας στα δυο θέματα, δηλαδή το εδαφικό και το προσφυγικό, τότε θα πρέπει να συνεχιστούν οι συζητήσεις και για άλλες πτυχές του Κυπριακού, άλλως δεν θα πρέπει να προχωρήσουν περαιτέρω.

Ο Δημήτρης Χριστόφιας Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ δήλωσε ότι δεν ήταν ευτυχής από το γεγονός ότι ο Μπούτρος Γκάλι έκρινε σκόπιμο να αρχίσουν διαβουλεύσεις οι εκπρόσωποι του πάνω σε θέματα, αλλά όχι πέραν του εδαφικού και του προσφυγικού.

Είπε επίσης ότι αν στις συναντήσεις αυτές ο Ντενκιάς συνεχίσει να επιμένει σε απαράδεκτες θέσεις στα δυο αυτά θέματα είναι καθήκον του να διακόψει το διάλογο και να καταλογίσει ευθύνες στην αδιάλλακτη πλευρά.

Ριζική διαφωνία με την απόφαση του Προέδρου Βασιλείου να δεχθεί διαβουλεύσεις σε άλλα θέματα, εκτός από το εδαφικό και το προσφυγικό, εξέφρασε και ο Πρόεδρος του ΔΗΚΟ Σπύρος Κυπριανού.

Είναι πολύ εσφαλμένα τακτική και χειρισμός είπε ο Σπύρος Κυπριανού να γίνει συζήτηση της συνταγματικής πτυχής και άλλων θεμάτων πριν ξεκαθαρίσει η κατάσταση στο εδαφικό και το προσφυγικό.

Με την απόφαση για αλλαγή της διαδικασίας διαφώνησε και ο Πρόεδρος του Σοσιαλιστικού Κόμματος ΕΔΕΚ Βάσος Λυσσαρίδης ο οποίος σε δηλώσεις του είπε ότι μια κοινή συνάντηση έπρεπε να γίνει όταν τα δυο μέρη θα βρίσκονταν σε ακτίνα συμφωνίας.

Ο Λυσσαρίδης είπε ότι από την πληροφόρηση δεν υπήρξε καμιά απολύτως μετακίνηση της τουρκικής πλευράς από τις θέσεις της και ανέφερε ότι αποτελεί

μεγάλο σφάλμα ότι ο Βασιλείου είχε αποδεχθεί αλλαγή της διαδικασίας.

Ο Νίκος Ρολάνδης εξέφρασε την άποψη ότι ήταν πια καιρός για απ' ευθείας συνομιλίες στο εδαφικό και το προσφυγικό και πρόσθεσε ότι παρ' όλον ότι τα αποτελέσματα δεν ήταν απόλυτα ικανοποιητικά, ωστόσο, άνοιγαν το δρόμο για περαιτέρω συνομιλίες.

Τέλος ο Πρόεδρος του ΑΔΗΣΟΚ Μιχάλης Παπαπέτρου δήλωσε ότι δεν συμμεριζόταν τις διαφωνίες και τους δισταγμούς που διατυπώνονταν για την πορεία που ακολουθείτο και πρόσθεσε ότι από τη στιγμή που στόχος παρέμενε η λύση του Κυπριακού και η ανατροπή των κατοχικών τετελεσμένων θα ήταν αδιανόητο να εμπλακεί η πλευρά μας σε διαδικαστικούς λαβυρίνθους και να χάσει την ουσία.

Παρά την κακή πορεία στην οποία βρίσκονταν οι συνομιλίες ο Μπούτρος Γκάλι προχώρησε στις αποφάσεις του και ανακοίνωσε διά του εκπροσώπου του:

"Μετά την ανασκόπηση των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν τις τελευταίες εβδομάδες με τους ηγέτες των δυο κοινοτήτων της Κύπρου και σύμφωνα με τη συμφωνημένη διαδικασία των συνομιλιών αυτών, οι δυο ηγέτες αποδέχθηκαν την πρόσκληση του Γενικού Γραμματέα να παρακαθήσουν σε κοινή συνάντηση στη Νέα Υόρκη αρχίζοντας την Τετάρτη **12 Αυγούστου 1992**, για τη διαπραγμάτευση μιας συμφωνίας με βάση τη Δέσμη Ιδεών, συμπεριλαμβανομένων των εισηγήσεων του Γενικού Γραμματέα για εδαφικές αναπροσαρμογές και τους εκτοπισμένους.

Ο εκπρόσωπος απάντησε σε ερωτήσεις των δημοσιογράφων και εκεί που όλα φαίνονταν σκοτεινά άφησε να εννοηθεί ότι υπήρχε κάποιο φως στην άκρη της σήραγγας.

Είπε ότι οι δυο ηγέτες αποδέχονται την αρχή του δικαιώματος επιστροφής και του δικαιώματος παρουσίας, λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη πρακτικές δυσκολίες, τις οποίες η Τουρκοκυπριακή πλευρά έχει εξηγήσει στο Γενικό Γραμματέα.

Είπε ο εκπρόσωπος:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Η δήλωση για το Κυπριακό αναφέρεται στις εισηγήσεις του Γενικού Γραμματέα για τις εδαφικές αναπροσαρμογές. Μπορείτε να επιβεβαιώσετε ότι αυτές οι εισηγήσεις είναι ο χάρτης που υποβλήθηκε από το Γενικό Γραμματέα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ναι, μπορώ να το επιβεβαιώσω.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ο χάρτης είναι αναπόσπαστο μέρος της Δέσμης Ιδεών του Γενικού Γραμματέα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι μέρος της Δέσμης Ιδεών.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μπορείτε να επιβεβαιώσετε κατά πόσον υπάρχει πρόοδος στο θέμα των εκτοπισμένων στις διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό; Ο κ. Ντενκτάς έχει εγκαταλείψει την ιδέα του μηδενισμού των περιουσιών;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Εκείνο που μπορώ να πω πάνω σ' αυτό είναι ότι μέσα στα πλαίσια της Δέσμης Ιδεών ως ένα ενιαίο σύνολο, οι δυο ηγέτες αποδέχονται την αρχή του δικαιώματος επιστροφής και του δικαιώματος περιουσίας, λαμβάνοντας υπόψη πρακτικές δυσκολίες τις οποίες η Τουρκοκυπριακή πλευρά έχει εξηγήσει στο Γενικό Γραμματέα.

Αυτό δικαιολογούσε την απόφαση του Προέδρου Βασιλείου να πάρει μέρος στις συνομιλίες παρά την αρνητική στάση που πήραν οι αρχηγοί των Κομμάτων.

Με αφορμή τις δηλώσεις αυτές ο Πρόεδρος Βασιλείου θεωρούσε πως το γεγονός ότι ο Ντενκτάς είχε αποδεχθεί αυτά τα δυο δικαιώματα (επιστροφής και περιουσίας) ήταν μεγάλο βήμα και έπρεπε να διευκρινισθεί.

Σε συνέντευξη του και πάλι στον απεσταλμένο του ΡΙΚ (13.8) μέσω του οποίου ενημέρωνε τον Κυπριακό λαό για την πορεία των συνομιλιών είπε:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρόεδρε, αρχίζουν σήμερα απ' ευθείας συνομιλίες υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Ποια η βάση των συνομιλιών;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η βάση των συνομιλιών, όπως αναφέρει και η ανακοίνωση των Ηνωμένων Εθνών, είναι η Δέσμη Ιδεών, καθώς και οι προτάσεις του Γενικού Γραμματέα

για το εδαφικό, δηλαδή ο χάρτης και οι προτάσεις για το προσφυγικό. Η δική μας ερμηνεία, αλλά και η διαβεβαίωση του ίδιου του Γενικού Γραμματέα, είναι ότι ο χάρτης αποτελεί τις προτάσεις του στο εδαφικό. Οπως γνωρίζετε, αυτό επιβεβαίωσε και η εκπρόσωπος των Ηνωμένων Εθνών σε απάντηση της στον Τύπο σήμερα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρόεδρε, πώς φθάσαμε σ' αυτές τις απ' ευθείας συνομιλίες; Υπήρξε πραγματικά ουσιαστική πρόοδος ώστε να φθάσουμε στο στάδιο αυτό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οπως όλοι ξέρουμε, όλα αυτά τα χρόνια ο κ. Ντενκτάς πρόβαλλε το σύνθημα: Κανένας να μην επιστρέψει, να ζήσουμε χωριστά. Πρόβαλλε επίσης τη γνωστή θέση για ανταλλαγή των περιουσιών πάνω σε μηδενική βάση, δηλαδή για να το πούμε απλά, ότιδήποτε υπάρχει μέσα στην Τουρκοκυπριακή ομόσπονδη πολιτεία ανήκει στους τουρκοκυπρίους και αυτό σε αντάλλαγμα για τις περιουσίες που οι Τουρκοκύπριοι θα χάσουν στο νότιο τμήμα της Κύπρου. Η ουσία του θέματος ήταν ότι οι Ελληνοκύπριοι έχαναν όλες τις περιουσίες τους που είχαν στα κατεχόμενα. Το ίδιο συνέβαινε και για τους Τουρκοκύπριους στις ελεύθερες περιοχές.

Τώρα ο κ. Ντενκτάς έρχεται και λέει: Αναγνωρίζω το δικαίωμα επιστροφής και το δικαίωμα περιουσίας, υπάρχουν όμως πρακτικές δυσκολίες. Σίγουρα ο κ. Ντενκτάς θα αναφέρει πολλές πρακτικές δυσκολίες και υπό την έννοια αυτή η διαπραγμάτευση θα είναι δύσκολη, αν πραγματικά εννοεί ότι αναγνωρίζει τα δυο αυτά δικαιώματα.

Ομως για μας έχει τεράστια σημασία η αποδοχή της αρχής και η εγκατάλειψη εκ μέρους του του συνθήματος του μηδενισμού των περιουσιών, δηλαδή της εξίσωσης τους πάνω σε μηδενική βάση. Αυτή η εξίσωση ήταν απαράδεκτη για μας γιατί είναι παράλογη και γιατί οι περιουσίες των Ελληνοκυπρίων στην Τουρκοκυπριακή πολιτεία μιας μελλοντικής ομοσπονδίας είναι υπερδιπλάσιες σε έκταση από

εκείνες των Τούρκων στην Ελληνοκυπριακή πολιτεία, ενώ η διαφορά της αξίας σε τιμές του 1974 είναι ακόμη μεγαλύτερη.

Εν πάση περιπτώσει αυτό για μας είναι ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και βασική αρχή για την οποία δουλέψαμε σκληρά και πολεμήσαμε έντονα. Αρα το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή έρχεται η Τουρκική πλευρά να αναγνωρίσει τις αρχές αυτές είναι αναμφίβολα κάτι πολύ σημαντικό.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Δόθηκε σε σας ή στα Ηνωμένα Έθνη η ευκαιρία να διαπιστώσετε την ειλικρίνεια της Τουρκικής πλευράς σ ό,τι αφορά τη στροφή αυτή;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Οχι. Είναι γι' αυτό ακριβώς το λόγο που μπαίνουμε σε απ ευθείας συνομιλίες. Διότι λένε ότι δέχονται την αρχή, εμείς όμως πρέπει να διαπιστώσουμε τί κρύβεται πίσω απ αυτό. Αν θέλετε, μας δόθηκε μια επιταγή και θέλουμε να διαπιστώσουμε αν έχει αντίκρουσμα.

